

STRUCTURA SUBIECTULUI

Subiectele propuse la proba scrisă a olimpiadei de limba și literatura română pentru elevii din gimnaziu vizează evaluarea **competențelor specifice** prevăzute de programa școlară în vigoare, derivate din competențele generale 3 și 4, care vizează comunicarea scrisă (receptarea mesajului scris și producerea de mesaje scrise):

COMPETENȚE GENERALE:

3. Receptarea mesajului scris, din texte literare și nonliterare, în scopuri diverse

• COMPETENȚE SPECIFICE:

Clasa a V-a	Clasa a VI-a	Clasa a VII-a	Clasa a VIII-a
3.1 identificarea ideilor principale după citirea globală a unui text	3.1 diferențierea elementelor de ansamblu de cele de detaliu în cadrul textului citit	3.1 citirea unei varietăți de texte literare sau nonliterare, demonstrând înțelegerea sensului acestora	3.1 dovedirea înțelegerii unui text literar sau nonliterar, pornind de la cerințe date
3.2 recunoașterea modurilor de expunere utilizate într-un text narativ	3.2 identificarea modurilor de expunere într-un text epic și a procedeelor de expresivitate artistică într-un text liric	3.2 recunoașterea modalităților specifice de organizare a textului epic și a procedeelor de expresivitate în textul liric	3.2 sesizarea valorii expresive a categoriilor morfosintactice, a mijloacelor de îmbogățire a vocabularului și a categoriilor semantice studiate
3.3 identificarea expresiilor și a cuvintelor noi într-un text literar sau nonliterar	3.3 sesizarea valorii expresive a unităților lexicale în textele citite	3.3 sesizarea corectitudinii și valorii expresive a categoriilor gramaticale și lexicale învățate, într-un text	3.3 identificarea valorilor etice și culturale într-un text, exprimându-și și impresiile și

		citit	preferințele
3.4 sesizarea corectitudinii utilizării categoriilor gramaticale învățate	3.4 sesizarea organizării morfologice și sintactice a textelor citite (nonliterare și literare)		
3.5 folosirea unor tehnici/ strategii de lucru cu textul/ cartea			

4. Utilizarea corectă și adecvată a limbii române în producerea de mesaje scrise, în diferite contexte de realizare, cu scopuri diverse

• **COMPETENȚE SPECIFICE:**

Clasa a V-a	Clasa a VI-a	Clasa a VII-a	Clasa a VIII-a
4.1 redactarea unor lucrări scurte pe o anumită temă, urmărind un plan	4.1 redactarea textelor cu destinații diverse	4.1 exprimarea , în scris, a propriilor opinii și atitudini	4.1 redactarea diverselor texte, adaptându-le la situația de comunicare concretă
4.2 utilizarea , în redactare, a unor sinonime, antonime și derivate adecvate temei date	4.2 utilizarea unui lexic diversificat, recurgând la categoriile semantice studiate și la mijloacele de îmbogățire a vocabularului, pentru exprimarea nuanțată	4.2 utilizarea corectă și nuanțată a categoriilor semantice învățate	4.2 utilizarea în redactarea unui text propriu a cunoștințelor de morfosintaxă, folosind adecvat semnele ortografice și de punctuație
4.3 alcătuirea unor propoziții și fraze corecte din punct de	4.3 înlănțuirea corectă a frazelor în textul redactat, utilizând	4.3 organizarea secvențelor textuale în funcție de o cerință	4.3 redactarea unui text argumentativ

vedere gramatical, folosind corect semnele ortografice și de punctuație	corect semnele ortografice și de punctuație	specifică	
4.4 redactarea unor texte imaginative și reflexive în scopuri și în contexte variate	4.4. alcătuirea rezumatului unui text literar sau nonliterar	4.4 utilizarea corectă a flexiunii nominale și verbale în textul scris, utilizând corect semnele ortografice și de punctuație	
		4.5 folosirea modalităților variate pentru realizarea expresivității textului	

Structurarea subiectului respectă **DOMENIILE DE CONȚINUT** prevăzute de programa în vigoare:

- LECTURA
- PRACTICA RAȚIONALĂ ȘI FUNCȚIONALĂ A LIMBII
- ELEMENTE DE CONSTRUCȚIE A COMUNICĂRII.

1. LECTURA

Clasa a V-a	Clasa a VI-a	Clasa a VII-a	Clasa a VIII-a
1.1. Cartea - obiect cultural.	1.1. Cartea - obiect cultural.	1.1. Cartea - obiect cultural.	1.1. Cartea - obiect cultural
1.2. Teoria literară Raportul dintre realitate și literatură. Textul și opera. Opera literară. Modurile de expunere: narațiunea, descrierea, dialogul.	1.2. Teoria literară Structura operei literare. Modurile de expunere. Narațiunea (autor, narator, personaj; narațiunea la persoana a III-a și narațiunea la persoana I; subiectul operei literare,	1.2. Teoria literară Structuri în textele epice (*procedee de legare a secvențelor, timp, spațiu, modalități de caracterizare a personajelor) și lirice (concordanța dintre forma grafică a	1.2. Teoria literară Actualizarea - prin investigarea unor texte literare - a cunoștințelor referitoare la structura textelor narrative (logica acțiunii, timpul, spațiul narațiunii).

Figurile de stil. Personificarea. Comparația. Enumerația. Repetiția. Epitetul.	momentele subiectului; timpul și spațiul în narațiune). Descrierea. Dialogul. Antiteza. Versificația Tipuri de rimă. Măsura.	poeziei și ideea transmisă de aceasta). Figurile de stil. Repetiția fonetică (aliterația). Metafora. Hiperbola Versificația. Tipuri de rimă. Ritmul. Piciorul metric (bisilabic). Tipuri de ritm (iambic și trohaic). Genuri și specii. Genurile epic și liric.	Caracterizarea personajelor. Structura textelor lirice. Eul liric. Figurile de stil. Alegoria. Versificația. Măsura, rima, piciorul metric, ritmul, versul, strofa (actualizare). *Versul liber. *Scrieri SF.
1.3. Textul Texte literare în proză și în versuri – populare și culte – aparținând diverselor genuri și specii. Versificația. Versul și strofa. Rima. Texte nonliterare: articolul de dicționar, reclama.	1.3. Textul Texte literare – populare și culte – aparținând diverselor genuri și specii. Opera epică. Opera lirică. Texte nonliterare: anunțul, știrea.	1.3. Textul Texte literare - populare și culte - aparținând diverselor genuri și specii. Texte nonliterare: *programul de spectacol.	1.3 Textul Texte literare - populare și culte - aparținând diverselor genuri și specii. Texte nonliterare: texte publicitare, *articolul de ziar/ de revistă.

2. PRACTICA RAȚIONALĂ ȘI FUNCȚIONALĂ A LIMBII

Clasa a V-a	Clasa a VI-a	Clasa a VII-a	Clasa a VIII-a
2.2. Comunicarea scrisă Povestirea unor întâmplări reale sau imaginare.	2.2. Comunicarea scrisă Organizarea unui text în funcție de destinație (scrisoarea, anunțul).	2.2. Scrierea Organizarea și reorganizarea unui text propriu. Compuneri narative,	2.2. Comentarea unor secvențe din operele studiate sau din texte la prima vedere, pe baza unor

<p>Transformarea textului dialogat în text narativ.</p> <p>Aprecieri personale referitoare la textele literare studiate (referitoare la personaje, figuri de stil, moduri de expunere etc.).</p>	<p>Relatarea. *Oferirea de informații privind diverse aspecte ale realității înconjurătoare.</p> <p>Descrierea de tip tablou, de tip portret. Povestirea. Rezumatul</p> <p>Motivarea unei opinii personale privitoare la textele studiate sau la fapte/persoane din realitate.</p> <p>Aprecieri personale referitoare la textele epice și lirice studiate.</p>	<p>descriptive și informative; inserarea dialogului în compuneri.</p> <p>*Prezentarea unui eveniment cultural (lansare de carte, vernisaj al unei expoziții, premiera unui spectacol de teatru, festivități de premiere etc.).</p> <p>Descrierea unor personaje sau persoane considerate drept modele și motivarea opțiunilor.</p>	<p>cerințe date.</p> <p>Textul argumentativ (susținerea preferințelor și a opiniilor).</p>
<p>Semnele de punctuație: punctul și virgula, linia de dialog și linia de pauză.</p> <p>Semnele ortografice: cratima, punctul ca semn ortografic.</p>			

2. ELEMENTE DE CONSTRUCȚIE A COMUNICĂRII

Clasa a V-a	Clasa a VI-a	Clasa a VII-a	Clasa a VIII-a
<p>1. Lexicul</p> <p>Cuvântul de bază. Cuvântul derivat. Rădăcina. Sufixe. Prefixe. Sinonimele. Antonimele. Câmpuri lexico-semantic.</p>	<p>1. Lexicul (actualizare)</p> <p>Mijloacele interne de îmbogățire a vocabularului. Familia lexicală (derivate, compuse, cuvinte obținute prin schimbarea valorii gramaticale).</p>	<p>1. Lexicul</p> <p>Sensul cuvintelor în context. Mijloacele de îmbogățire a vocabularului. Împrumuturile. Pleonasmul. Paronimele. Categorii semantice. Sinonime. Antonime. Omonime.</p>	<p>1. Lexicul (actualizare)</p> <p>Vocabularul fundamental și masa vocabularului. Dinamica vocabularului. Prefixoidele*. Sufixoidele*. Mijloacele externe de îmbogățire a</p>

	<p>Câmpurile lexico-semantică. Sinonimele. Antonimele. Omonimele (omofone și omografe). Arhaismele și regionalismele.</p>	<p>Polisemia și omonimia: asemănări și deosebiri.</p>	<p>vocabularului. Evitarea greșelilor în utilizarea neologismelor.</p> <p>Cuvântul și contextul. Sensul propriu (de bază și secundar) și sensul figurat. Sinonimele. Antonimele. Omonimele. Cuvintele polisemantice. Paronimele. Pleonasmul.</p>
<p>2. Noțiuni de fonetică</p> <p>Sunetul și litera: corespondența dintre acestea.</p> <p>Grupurile de sunete (diftongul, triftongul). Hiatul.</p> <p>Silaba.</p>	<p>2. Noțiuni de fonetică</p> <p>Regulile de despărțire a cuvintelor în silabe.</p> <p>Ortografia pentru despărțirea în silabe.</p>	<p>2. Noțiuni de fonetică</p> <p>Folosirea corectă a accentului în limba română.</p>	<p>2. Noțiuni de fonetică</p> <p>*Valorile stilistice ale nivelului fonetic într-un text literar.</p>
<p>3. Noțiuni elementare de sintaxă (actualizarea cunoștințelor din ciclul primar). Propoziția simplă și propoziția dezvoltată.</p> <p>Dezvoltarea unei propoziții simple.</p> <p>Propoziția afirmativă și propoziția negativă.</p>	<p>3. Noțiuni de sintaxă (actualizare). Felul propozițiilor. Fraza. Propoziția regentă. Elementul regent. Coordonarea și subordonarea.</p> <p>Atributul (adjectival, substantival, pronominal, adverbial)</p> <p>Complementul</p>	<p>3. Propoziția fără subiect. Locuțiunea verbală. 3.4.</p>	<p>3. Noțiuni de sintaxă. Enunțul. Fraza. Relațiile sintactice în propoziție și în frază (actualizare). Cuvintele și construcțiile incidente. Punctuația lor.</p> <p>Predicatul verbal/predicatul nominal/predicatul nominal incomplet. Propoziția subordonată</p>

<p>Propoziția enunțiativă și propoziția interogativă.</p> <p>Sintaxa propoziției: Predicatul verbal. Predicatul nominal. Numele predicativ simplu și multiplu.</p> <p>Subiectul exprimat (simplu și multiplu) și subiectul neexprimat (subînțeles și inclus).</p> <p>Acordul predicatului cu subiectul în persoană și număr (actualizare).</p> <p>Atributul. Complementul.</p> <p>Fraza: Propoziția principală. Propoziția secundară. Fraza formată din propoziții principale și propoziții secundare.</p>	<p>necircumstanțial (direct, indirect) circumstanțial (de loc, de timp, de mod)</p>		<p>predicativă. Probleme ale acordului (acordul după înțeles, acordul prin atracție).</p> <p>Subiectul și propoziția subordonată subiectivă. Natura elementului regent al propoziției subiective.</p> <p>Atributul și propoziția subordonată atributivă. Utilizarea corectă a pronumelui relativ care introduce atributiva.</p> <p>Complementul direct și propoziția subordonată completivă directă.</p> <p>Complementul indirect și propoziția subordonată completivă indirectă.</p> <p>Complementele circumstanțiale și propozițiile subordonate circumstanțiale.</p>
<p>4. Morfologia</p> <p>Verbul. Modurile personale și modurile nepersonale. Timpurile modului</p>	<p>4. Morfologia</p> <p>Verbele predicative și verbele nepredicative: copulative (numai a</p>	<p>4. Morfologia</p> <p>Verbul (actualizare). Alte verbe copulative: a ajunge, a ieși, a se face, a</p>	<p>Părți de vorbire flexibile. Părți de vorbire neflexibile.</p>

<p>indicativ. Verbele auxiliare: a fi, a avea, a vrea. Valorile sintactice și semantice ale verbului a fi.</p> <p>Substantivul comun și substantivul propriu. Genul. Numărul. Articolul hotărât. Articolul nehotărât. Articolul genitival (posesiv). Acordul în gen și în număr al articolului genitival cu substantivul determinat. Cazurile substantivului. Utilizarea corectă a substantivelor proprii în dativ-genitiv.</p> <p>Pronumele personal: persoana, numărul, genul (actualizare). Formele accentuate și neaccentuate ale pronumelui personal, pronumele personal de politețe. *Formule reverențioase de adresare.</p> <p>Numeralul cardinal și numeralul ordinal.</p> <p>Adjectivul. Adjectivele variabile</p>	<p>fi, a deveni) și auxiliare. Modurile personale. Timpuri. Modurile nepersonale.</p> <p>Substantivele defective de singular sau de plural. Substantivele colective.</p> <p>Pronumele personal, pronumele posesiv și adjectivul pronominal posesiv, pronumele demonstrativ și adjectivul pronominal demonstrativ.</p> <p>Numeralul cardinal și numeralul ordinal. Valoarea substantivală și adjectivală a numeralului.</p> <p>Determinanții substantivului Adjectivul (actualizare). Articolul demonstrativ (adjectival). Gradele de comparație.</p> <p>3.4.5. Părțile de vorbire neflexionare: Adverbul, Prepoziția, Conjunția</p>	<p>rămâne, a însemna, a părea. Diatezele: activă, pasivă, reflexivă. Valori expresive ale verbului în diferite contexte (aplicativ). Verbele personale și verbele impersonale.</p> <p>Substantivul (actualizare). Locuțiunea substantivală.</p> <p>Substituți ai substantivului: Pronumele personal, posesiv, demonstrativ. Pronumele și adjectivul pronominal nehotărât. Pronumele și adjectivul pronominal negativ. Pronumele și adjectivul pronominal interogativ. Pronumele și adjectivul pronominal relativ. Pronumele relativ compus ceea ce. Acordul pronumelui relativ. Adjectivul pronominal de întărire.</p> <p>3.4.3.2. Numeralul</p>	
---	--	--	--

<p>(forme flexionare) și invariabile. Acordul cu substantivul în gen, număr și caz. Topica adjectivului.</p>	<p>Interjecția.</p> <p>3.5. Sintaxa propoziției (actualizare). 3.5.1. Predicatul. Predicatul verbal și predicatul nominal (numai cu verbele copulative a fi și a deveni).</p> <p>3.5.2. Subiectul Subiectul exprimat și subiectul neexprimat (subînțeles și inclus). Acordul predicatului cu subiectul.</p> <p>3.5.3. Atributul (actualizare).</p>	<p>(actualizare).</p> <p>3.4.4. Determinanții substantivului Adjectivul (actualizare). *Mijloacele expresive de redare a superlativului absolut în limba română actuală. Locuțiunea adjectivală.</p> <p>3.4.5. Părțile de vorbire neflexibile: Adverbul (actualizare). Adverbele interogative, relative, *nehotărâte. Locuțiunea adverbială. Adverbele predicative și locuțiunile adverbiale predicative.</p> <p>Prepoziția (actualizare). Locuțiunea prepozițională. Regimul cazual.</p> <p>Conjuncția (actualizare). Conjuncțiile și locuțiunile conjuncționale și coordonatoare și</p>	
--	--	---	--

		subordonatoare. Interjecția (actualizare)	
Se sugerează ca, în prezentarea problemelor noi, profesorul să actualizeze cunoștințelor asimilate anterior de către elevi, având ca bază texte ilustrând limba română contemporană și situații de comunicare reală. Dimensiunea stilistică a faptelor de limbă se preconizează a fi tratată la secțiunea consacrată studiului textelor literare și de câte ori profesorul găsește soluția practică cea mai eficientă. Începând cu anul școlar 2006-2007 se vor respecta normele prevăzute de DOOM, ediția a II a.			

Subiectele vor conține texte-suport în măsură să evidențieze noțiunile cuprinse în programă. Aceste texte trebuie să respecte următoarele criterii: valoric, estetic, formativ, adecvare la vârsta elevilor.

Subiectele pentru clasa a V-a vor respecta programa pentru clasa a V-a și planificarea până la data susținerii fiecărei etape a olimpiadei.

Subiectele pentru clasele a VI-a – a VIII-a vor respecta planificarea materiei, la fiecare clasă, până la data susținerii etapelor olimpiadei și vor valorifica achizițiile elevilor din clasele anterioare, astfel:

Clasa a VI-a – programa pentru clasa a VI-a, conform planificării până la data susținerii olimpiadei și programa integrală a clasei a V-a

Clasa a VII-a – programa pentru clasa a VII-a, conform planificării până la data susținerii olimpiadei și programa integrală a claselor a V-a și a VI-a

Clasa a VIII-a – programa pentru clasa a VIII-a, conform planificării până la data susținerii olimpiadei și programa integrală a claselor a V-a, a VI-a și a VII-a

OLIMPIADA DE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ ROMÂNĂ
gimnaziu

- Toate subiectele sunt obligatorii.
- Timpul efectiv de lucru este de 3 ore. Se acordă 10 puncte din oficiu. Total: 120 de puncte

SUBIECTUL I – Lectura

50 de puncte

Citește cu atenție textele de mai jos:

Text ficțional	Text nonficțional
----------------	-------------------

a. Înțelegerea textului ficțional/nonficțional – **12 puncte**

1. **6 puncte**
2. **6 puncte**

b. Scriere despre textul ficțional/nonficțional – **30 de puncte**

Redactarea răspunsului la punctul *b* – **8 puncte**

SUBIECTUL al II-lea – Practica rațională și funcțională a limbii (exprimarea în scris a opiniei personale despre o idee, temă, obiect, personaje etc.) – 10 puncte

SUBIECTUL al III-lea – Elemente de construcție a comunicării (fonetică, vocabular, morfosintaxă) - 50 de puncte

- 1.....5p
- 2.....5p
- 3.....5p
- 4.....5p
- 5.....5p
- 6.....5p
- 7.....5p
- 8.....5p
- 9.....5p
- 10.....5p